

משנה ברכות

The following book includes:

- Mishnah, ed. Romm, Vilna 1913
- License: Public Domain
- Source: http://primo.nli.org.il/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?vid=NLI&docId=NNL_ALEPH001741739

It was retrieved from Sefaria on March 27, 2022 (כ"ד באדר ב' ה'תשפ"ב). It was typeset and formatted by Ktavi, using L^AT_EX.

תוכן העניינים

1	פרק א
1	פרק ב
2	פרק ג
2	פרק ד
2	פרק ה
3	פרק ו
3	פרק ז
4	פרק ח
4	פרק ט

פרק א

מאימתי קורין את שמע בערבית. משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן. עד סוף האשמורה הראשונה דברי ר' אליעזר. וחכמים אומרים עד חצות. רבן גמליאל אומר עד שיעלה עמוד השחר. מעשה שבאו בני מבית המשתה אמרו לו לא קרינו את שמע. אמר להם אם לא עלה עמוד השחר חייבין אתם לקרות ולא זו בלבד אלא כל מה שאמרו חכמים עד חצות מצותן עד שיעלה עמוד השחר. הקטר חלבים ואברים מצותן עד שיעלה

עמוד השחר וכל הנאכלין ליום אחד מצותן עד שיעלה עמוד השחר. אם כן למה אמרו חכמים עד חצות כדי להרחיק אדם מן העבירה:

מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן רבי אליעזר אומר בין תכלת לכרתי וגומרה עד הנץ החמה. רבי יהושע אומר עד שלש שעות. שכן דרך בני מלכים לעמוד בשלש שעות הקורא מכאן ואילך לא הפסיד כאדם הקורא בתורה:

לחוב בעצמך שעברת על דברי בית הלל:

בשחר מברך שתיים לפניה ואחת לאחריה ובערב שתי' לפניה ושתי' לאחריה אחת ארוכה ואחת קצרה מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר לקצר אינו רשאי להאריך. לחתום אינו רשאי שלא לחתום. ושלא לחתום אינו רשאי לחתום:

ימי חייך הימים כל ימי חייך הלילות. וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה כל ימי חייך להביא לימות המשיח:

בית שמאי אומרים בערב כל אדם יטו ויקראו ובבוקר יעמדו שנאמר (דברים ו, ז) ובשכבך ובקומך ובית הלל אומרים כל אדם קורא כדרכו שנאמר (שם) ובלכתך בדרך אם כן למה נאמר ובשכבך ובקומך בשעה שבני אדם שוכבים ובשעה שבני אדם עומדים אמר ר' טרפון אני הייתי בא בדרך והייתי לקרות כדברי בית שמאי וסכנתי בעצמי מפני הלסטים אמרו לו כדי היית מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר ר' אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא שנאמר (דברים טז, ג) למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך

פרק ב

היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כיון לבו יצא ואם לאו לא יצא. בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב. ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב דברי ר' מאיר. ר' יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם:

אלו הן בין הפרקים בין ברכה ראשונה לשניה בין שניה לשמע ובין

האומנין קורין בראש האילן או בראש הנדבך מה שאינן רשאים לעשות כן בתפלה:

הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו יצא. רבי יוסי אומר לא יצא. קרא ולא דקדק באותיותיה רבי יוסי אומר יצא. ר' יהודה אומר לא יצא. הקורא למפרע לא יצא. קרא וטעה יחזור למקום שטעה:

שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים אפילו שעה אחת:

רחץ לילה הראשון שמתה אשתו אמרו לו תלמידיו לא למדתנו רבינו שאכל אסור לרחוץ אמר להם איני כשאר כל אדם אסטניס אני:

חתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון עד מוצאי שבת אם לא עשה מעשה. מעשה ברבן גמליאל שקרא בלילה הראשון שנשא אמרו לו תלמידיו לא למדתנו רבינו שחתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון אמר להם איני

רבינו שאין מקבלין תנחומין על העבדים אמר להם אין טבי עבדי כשאר כל

וכשמת טבי עבדו קבל עליי תנחומין אמרו לו תלמידיו לא למדתנו

העבדים כשר היה:

חתן אם רצה לקרות קריאת שמע לילה הראשון קורא רבן שמעון בן

גמליאל אומר לא כל הרוצה ליטול את השם יטול:

פרק ג

מי שמתו מוטל לפניו פטור מקריאת שמע מן התפלה ומן התפילין
נושאי המטה וחלופיהן וחלופי חלופיהן את שלפני המטה ואת שלאחר
המטה את שלמטה צורך בהן פטורין ואת שאין למטה צורך בהן חייבין. אלו
ואלו פטורים מן התפלה:

נשים ועבדים וקטנים פטורין מקריאת שמע ומן התפילין וחייבין בתפלה
ובמזוזה ובברכת המזון:

היה עומד בתפלה ונזכר שהוא בעל קרי לא יפסיק אלא יקצר. ירד
לטבול אם יכול לעלות ולהתכסות ולקרות עד שלא תנץ החמה יעלה ויתכסה
ויקרא ואם לאו יתכסה במים ויקרא. אבל לא יתכסה לא במים הרעים ולא
במי המשרה עד שיטיל לתוכן מים. וכמה ירחיק מהם ומן הצואה ארבע
אמות: זב שראה קרי. ונדה שפלטה שכבת זרע. והמשמשת שראתה נדה.
צריכין טבילה. ורבי יהודה פוטר:

פרק ד

תפלת השחר עד חצות. רבי יהודה אומר עד ארבע שעות תפלת המנחה
עד הערב. רבי יהודה אומר עד פלג המנחה. תפלת הערב אין לה קבע ושל
מוספין כל היום רבי יהודה אומר עד שבע שעות:

רבן גמליאל אומר בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה. רבי יהושע
אומר מעין שמונה עשרה. ר' עקיבא אומר אם שגורה תפלתו בפיו יתפלל
שמונה עשרה ואם לאו מעין שמונה עשרה:
רבי אליעזר אומר העושה תפלתו קבע אין תפלתו תחנונים רבי יהושע
אומר המהלך במקום סכנה מתפלל תפלה קצרה אומר הושע השם את עמך
את שארית ישראל בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך ברוך אתה ה'
שומע תפלה:

היה רוכב על החמור ירד. ואם אינו יכול לירד יחזיר את פניו. ואם
אינו יכול להחזיר את פניו יכוין את לבו כנגד בית קדש הקדשים:

רבי אלעזר בן עזריה אומר אין תפלת המוספין אלא בחבר עיר וחכמים
אומרים בחבר עיר ושלא בחבר עיר רבי יהודה אומר משמו כל מקום שיש

פרק ה

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. חסידים הראשונים היו
שוהים שעה אחת ומתפללים כדי שיכונו את לבם למקום. אפילו המלך
שואל בשלומו לא ישיבנו. ואפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק:
מזכירין גבורות גשמים בתחיית המתים. ושואלין הגשמים בברכת
השנים. והבדלה בחונן הדעת. ר' עקיבא אומר אומרה ברכה רביעית בפני
עצמה רבי אליעזר אומר בהודאה:

האומר על קן צפור יגיעו רחמיך ועל טוב יזכר שמך. מודים מודים
 מעתה שעה מנין הוא מתחיל מתחלת הברכה שטעה בה:
 העובר לפני התיבה לא יענה אחר הכהנים אמן מפני הטירוף ואם אין
 שם כהן אלא הוא לא ישא את כפיו. ואם הבטחתו שהוא נושא את כפיו
 וחוזר לתפלתו רשאי:

המתפלל וטעה סימן רע לו. ואם שליח צבור הוא סימן רע לשולחיו.
 מפני ששלוcho של אדם כמותו. אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא כשהיה
 מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת. אמרו לו מנין אתה יודע אמר

פרק ו

כיצד מברכין על הפירות. על פירות האילן אומר בורא פרי העץ. חוץ
 מן היין. שעל היין אומר בורא פרי הגפן. ועל פירות הארץ אומר בורא
 פרי האדמה חוץ מן הפת שעל הפת הוא אומר המוציא לחם מן הארץ. ועל
 על דבר שאין גדולו מן הארץ אומר שהכל. על החומץ ועל הנובלות
 ועל הגובאי אומר שהכל. על החלב ועל הגבינה ועל הביצים אומר שהכל.
 ר' יהודה אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין עליו:

ברך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון ברך על הפרפרת
 שלפני המזון פטר את הפרפרת שלאחר המזון. ברך על הפת פטר את
 הפרפרת. על הפרפרת לא פטר את הפת. בית שמאי אומרים אף לא מעשה
 קדרה:

הביאו לפניו מליח בתחלה ופת עמו מברך על המליח ופטר את הפת
 שהפת טפלה לו זה הכלל כל שהוא עיקר ועמו טפלה. מברך על העיקר
 ופטר את הטפלה:

פרק ז

שלשה שאכלו כאחת חייבין לזמן אכל דמאי ומעשר ראשון שנטלה
 תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו והשמש שאכל כזית והכותי מזמנין
 עליהם. אבל אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני

כיצד מזמנין בשלשה אומר נברך. בשלשה והוא אומר ברכו. בעשרה
 אומר נברך לאלהינו. בעשרה והוא אומר ברכו. אחד עשרה ואחד עשרה
 רבוא. במאה אומר נברך לה' אלהינו. במאה והוא אומר ברכו. באלף אומר
 נברך לה' אלהינו אלהי ישראל. באלף והוא אומר ברכו. ברבוא אומר

והקדש שלא נפדו והשמש שאכל פחות מכזית והנכרי אין מזמנין עליהם:
 נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם. עד כמה מזמנין עד כזית ר'
 יהודה אומר עד כביצה:

נברך לה' אלהינו אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון
 שאכלנו. ברבוא והוא אומר ברכו. כענין שהוא מברך כך ענין אחריו ברוך
 ה' אלהינו אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו.
 ר' יוסי הגלילי אומר לפי רוב הקהל הן מברכין שנאמר (תהלים סח, כז)

במקהלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל. אמר רבי עקיבא מה מצינו בבית הכנסת אחד מרובין ואחד מועטין אומר ברכו את ה'. רבי ישמעאל אומר ברכו את ה' המבורך:

שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו הרי אלו מצטרפים לזמון ואם לאו אלו מזמנין לעצמן ואלו מזמנין לעצמן אין מברכין על היין עד שיתן לתוכו מים דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים מברכין:

פרק ח

אלו דברים שבין בית שמאי ובית הלל בסעודה. בית שמאי אומרים מברך על היום ואחר כך מברך על היין ובית הלל אומרים מברך על היין ואחר כך מברך על היום:

בית שמאי אומרים מקנח ידיו במפה ומניחה על השלחן ובית הלל אומרים על הכסת:

בית שמאי אומרים נר ומזון ובשמים והבדלה. ובית הלל אומרים נר ובשמים ומזון והבדלה. בית שמאי אומרים שברא מאור האש ובית הלל אומרים בורא מאורי האש:

מי שאכל ושכח ולא ברך בית שמאי אומרים יחזור למקומו ויברך ובית הלל אומרים יברך במקום שזכר. עד אימתי הוא מברך עד כדי שיתעכל המזון שבמעיו:

בא להם יין לאחר המזון ואין שם אלא אותו הכוס. בית שמאי אומרים מברך על היין ואחר כך מברך על המזון. ובית הלל אומרים מברך על המזון ואחר כך מברך על היין. עונין אמן אחר ישראל המברך ואין עונין אמן אחר הכותי המברך עד שישמע כל הברכה:

פרק ט

הרואה מקום שנעשו בו ניסים לישראל אומר ברוך שעשה ניסים לאבותינו במקום הזה. מקום שנעקרה ממנו עבודת כוכבים אומר ברוך שעקר עבודת כוכבים מארצנו:

על הזיקין ועל הזועות ועל הברקים ועל הרעמים ועל הרוחות אומר שמועות רעות אומר ברוך דיין האמת:

בנה בית חדש וקנה כלים חדשים אומר ברוך שהחיינו. מברך על הרעה מעין הטובה ועל הטובה מעין הרעה. הצועק לשעבר הרי זו תפלת שוא כיצד היתה אשתו מעוברת ואמר יהי רצון שתלד אשתי זכר הרי זו תפלת שוא. היה בא בדרך ושמע קול צוחה בעיר ואמר יהי רצון שלא יהיו אלו בני ביתי הרי זו תפלת שוא:

הנכנס לכרך מתפלל שתיים. אחת בכניסתו. ואחת ביציאתו. בן עזאי אומר ארבע. שתיים בכניסתו. ושתיים ביציאתו. ונותן הודאה לשעבר. וצועק לעתיד לבא:

חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה שנאמר (דברים ו, ה) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך. בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב וביצר רע. ובכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך. ובכל מאדך בכל ממונך. דבר אחר בכל מאדך בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד. לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח שהוא מכוון כנגד בית קדשי הקדשים. לא יכנס להר הבית במקלו ובמנעלו ובפונדתו ובאבק שעל רגליו ולא יעשנו קפנדריא ורקיקה מקל וחומר כל חותמי ברכות שהיו במקדש היו אומרים מן העולם משקלקלו המינין ואמרו אין עולם אלא אחד. התקינו שיהיו אומרים מן העולם ועד העולם. והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חברו בשם שנאמר (רות ב, ד) והנה בעז בא מבית לחם ויאמר לקוצרים ה' עמכם ויאמרו לו יברכך ה' ואומר (שופטים ו, יב) ה' עמך גבור החיל. ואומר (משלי כג, כב) אל תבז כי זקנה אמך ואומר (תהלים קיט, קכו) עת לעשות לה' הפרו תורתך. ר' נתן אומר הפרו תורתך עת לעשות לה'.